

ትምህርት ሚኒስቴር
MINISTRY OF EDUCATION

የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ተልዕኮና የትኩረት መስክ ልዩታ / Differentiation / አስፈላጊነትና በዩኒቨርሲቲዎች ለትምህርት ጥራት ያለውን አስተዋፅኦ አስመልክቶ የተዘጋጀ ጋዜጣዊ መግለጫ

የዩኒቨርሲቲዎችን በተልዕኮና በትኩረት መስክ ተለይተው እንዲሰሩ ማድረግ ለትምህርት ጥራትና በአገራችን እንዲገነባ ለምንፈልገው ብዝሃ ዘርፍ አኮኖሚ ወሳኝ ነው።

ሐምሌ 18 ቀን 2015 ዓ.ም.

ትምህርት ሚኒስቴር

እንደ አገር ያጋጠመንን የትምህርት ጥራት መጓደል ለማረም በሁሉም የትምህርት እርከን የተለያዩ የሪፎርም ስራዎች ተቀርፀው ወደ ሥራ መግባታቸው ይታወቃል። ሪፎርሞቹ በትምህርት ዘርፉ ያሉትን ችግሮች ለማረም መወሰድ ያለባቸውን እርምጃዎች በትምህርትና ሥልጠና ፍኖተ ካርታ የተሰነዱ ናቸው። በባለፉት አምስት ዓመታት ይህንኑ ፍኖተ ካርታና የለውጥ ምክረ ሃሳቦች በመከተል በአጠቃላይና በከፍተኛ ትምህርት ዘርፎች የተተገበሩና በመተግበር ላይ ናቸው። በከፍተኛ ትምህርት ዘርፍ ከ2012 ዓ.ም ጀምሮ እነዚህን ለውጦችና የሪፎርም ሃሳቦች በመከተል እየተተገበሩ ካሉ ጉዳዮች መካከል፤

1. የመንግስት ከፍተኛ ትምህርት ተቋማትን አመራር ብቃትን መሰረት ባደረገ መልኩ የዩኒቨርሲቲዎቹ ማህበረሰብ አባላት ተሳትፈውበት እንዲመረጡና እንዲሾሙ ማድረግ
2. አነስተኛው ሶስት ዓመት የነበረውን የዩኒቨርሲቲ ትምህርት እርዝማኔ ወደ አራት ዓመት በማሳደግ የአንድ ዓመት የፍሬሽማን ፕሮግራም በሥርዓተ ትምህርት ማካተት
3. በዩኒቨርሲቲዎች በመሰጠት ላይ የሚገኙትን ፕሮግራሞች በመገምገም የማጣጣም ሥራ
4. የዩኒቨርሲቲዎችን በተልዕኮና በትኩረት እንዲለዩ ማድረግና ወደተለዩባቸው የትኩረት መስኮች እንዲሸጋገሩ የሚረዳቸው የትግበራና የሽግግር እቅድ ማዘጋጀት
5. በዩኒቨርሲቲዎች ያለ ለመማር ማስተማር፣ ምርምርና ጥናት፣ ተቋም አስተዳዳሪ እና የወል አገልግሎት መስጫ መሰረተ ልማቶችን ማጥናት፣ በቀጣይ የሚደረጉ ኢንቨስትመንቶች የትኩረትና ተልዕኮ ልዩታ መሰረት ባደረገ አግባብ ያሉ ጉድለቶችን ለመሙላት በሚረዳ አግባብ መምራት፣ ተጨማሪ የዩኒቨርሲቲዎችን ማስፋፋት ለጊዜው መግታት
6. የዩኒቨርሲቲዎች ወደ ራስገዝነት እንዲሸጋገሩ በአገራችን ተጨባጭ ሁኔታ ምን ስልት መከተል እንዳለብን መለየት
7. በኢንዱስትሪዎችና በከፍተኛ ትምህርት ተቋማት መካከል ጠንካራ ትስስርና ትብብር እንዲኖር መስራት

ትምህርት ሚኒስቴር
MINISTRY OF EDUCATION

ትምህርት ሚኒስቴር
MINISTRY OF EDUCATION

8. ለሁሉም የቅድመ ምረቃ ድግሪ ፕሮግራሞች የመውጫ ፈተና መተግበር

የመንግስት የኒሽርሲቲዎችን በተልዕኮና የትኩረት መስክ እንዲለዩ በተቀመጠው አቅጣጫ እና ለትምህርት ሚኒስቴር በአዋጅ የተሰጠው ስልጣን መሰረት በማድረግ የቀድሞ ሳይንስና ከፍተኛ ትምህርት ሚኒስቴር (MoSHE) አገራዊ ጥናት አድርጓል።

የጥናቱን ውጤትም Springer የተባለው አለም አቀፍ አሳታሚ ድርጅት በቅርቡ በመፅሃፍ መልክ አትሞታል (ለበለጠ ግንዛቤ) <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-658-39082-2> ይመልከቱ።

ይህን አገራዊ ጥናት መሰረት በማድረግ ሁሉም የመንግስት የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ተልዕኮና የትኩረት መስክ ልዩታ / Differentiation / በማድረግ ከ2014 ዓ.ም ጀምሮ ወደ ተግባር መግባታቸው ይታወቃል።

ቀደም ሲል የነበረው የሀገራችን የኒሽርሲቲዎች አደረጃጀትና ትግበራ ተጨባጭ በሆነ ሀገራዊና ክልላዊ ፍላጎት ጥናት ላይ መሰረት ያደረገ ባለመሆኑና የሚመረቀውና የሚፈለገው የሰው ሀይል ሊጣጣም አልቻለም። በመሆኑም ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ዋና ዋና ግቦች ለማሳካት የኒሽርሲቲዎችን ተልዕኮና የትኩረት መስክ ለይተው ወደ ተግባር እንዲገቡ ተደርጓል።

- የሚከፈቱ የትምህርት ክፍሎችና ፕሮግራሞች የኒሽርሲቲዎችን ውስጣዊ አቅም(የመምህራን፣ትምህርት ግብአቶች፣መሰረተ ልማትና ሌሎች አስፈላጊ ግብአቶችን ያማከሉ ያማሉ ለማድረግ)፤
- የኒሽርሲቲዎች አካባቢዊ ጸጋን መሰረት አድርገውና ተጠቅመው የመሰራት ባህላቸው ለማሳደግ ፤
- የኒሽርሲቲዎች ባላቸው ነባራዊ የትኩረት መስክ ላይ ትኩረት አድርገው እንዲሰሩ ለማስቻል፤
- ከተለመደውና ባህላዊ ከሆነው የአደርጃጀትና ትግበራ ለመላቀቅ ፤
- የኒሽርሲቲዎች ከሚታይባቸው የትምህርት ክፍሎችና ፕሮግራሞች መደጋገምና መደራረብ ለማላቀቅ፤
- ደረጃውን የጠበቀ የመማር-ማስተማር ሂደት ለማስፈን፤
- አስፈላጊ የሆኑና የተመረጡ የትምህርት ክፍሎችና ፕሮግራሞች ላይ በማተኮር እንዲጠናከሩ ለማስቻል፤
- የሚከፈቱ የትምህርት ክፍሎችና ፕሮግራሞች ሀገራዊና ክልላዊ ፍላጎትን መሰረት ያደረጉ እንዲሆኑማስቻል በዋነኝነት የተመለከቱ ጉዳዮች ናቸው

ትምህርት ሚኒስቴር
MINISTRY OF EDUCATION

**ትምህርት ሚኒስቴር
MINISTRY OF EDUCATION**

ዩኒቨርሲቲዎች በተልዕኮና ትኩረት መስክ ተለይተው ወደ ትግበራ መግባታቸው የትምህርት ጥራትን ከማስጠበቅና አለማቀፋዊነትን ከማረጋገጠ አኳያ አዎንታዊ ለውጦች እየተመዘገቡ ነው። በዚህም የተደጋገሙና ተመሳሳይ የሆኑ የትምህርት ክፍሎችና ፕግራሞችን የማጠፍ፣ ሌሎች አስፈላጊ የሆኑትን ደግሞ የማስፋትና የማጠናከር፣ አማራጮችን የማስፋት፣ ያለውን ሀገራዊ እና ክልላዊ ፍላጎት መሰረት የማድረግ፣ የአቅም ግንባታና ሌሎች የማደራጀት ስራዎች በትኩረት በመከናወን ላይ ናቸው።

ከዚህም በተጨማሪ ተልዕኮና የትኩረት መስክን ለይቶ መፈጸም ተቋማቱ ግንባር ቀደም ሆነው እንዲወጡ፣ ተቋማዊ ነጻነታቸው እንዲጎለብት እንዲሁም በምርምር እና ማህበረሰብ አገልግሎት ስራዎቻቸው ውጤታማ ለመሆን ፋይዳው የጎላ መሆኑን በትግበራ ሂደት ለመገንዘብ ተችሏል።

ይሁን እንጂ በትግበራ ወቅት በትምህርት ማህበረሰቡ በከል አልፎ አልፎም ቢሆን ተገቢ ያልሆኑ ስጋቶች እየተስተዋሉ መሆኑን ለመረዳት ተችሏል። ከዚህ ጋር በተያያዘ ዩኒቨርሲቲዎች ተልዕኮና የትኩረት መስክ ለይተው ወደ ተግባር መግባታቸው ለዩኒቨርሲቲውም ይሁን ለአካባቢው ማህበረሰብ ትልቅ እድል እንጂ ስጋት የሚሆንበት ጉዳይ የለም።

በተለይም ከላይ ዩኒቨርሲቲዎችን በተልዕኮና ትኩረት መስክ መለየት ያስፈለገበትን ዝርዝርና ምክንያታዊ አሳቤዎች በግልጽ ተቀምጠዋል።

እነዚህን ጥናታዊ አሳቤዎች ተግባራዊ ለማድረግ የሚሰሩ ስራዎች በተለመደው መልኩ ይቀጥላሉ ማለት ሳይሆን ምቹ የሆነ አደረጃጀት ፈጥሮ መጠቀም እንደሚገባ መገንዘብ ያስፈልጋል። በተጨማሪም ትግበራው ትምህርት ሚኒስቴር ባስቀመጠው የትግበራ ስትራቴጂ መሠረት እየተፈጸመ ያለ ሲሆን በተቋማቱ ሲተገበሩ የነበሩ ነገር ግን የዩኒቨርሲቲዎቹ ትኩረት መስክ የማይሆኑ ፕሮግራሞች ቢያጋጥሙ በሌሎች አማራጮች የሚቀርቡበት እድል ዝግ አይደለም።

የሀገራችን ዩኒቨርሲቲዎች ተልዕኮና የትኩረት መስክ ልዩታ ማሳያ

በጥናቱ መሰረት ዩኒቨርሲቲዎች ከሚኖራቸው አለም-አቀፋዊ ፣ ሀገራዊና ክልላዊ ጠቀሜታ አንጻር ከዚህ በሚከተሉት ሶስት(3) ዋና ዋና ተልዕኮዎች ተለይተዋል።

1. የምርምር ዩኒቨርሲቲዎች (Research Universities)
2. አፕላይድ ሳይንስ ዩኒቨርሲቲዎች (University of Applied Sciences)
3. የሳይንስና ቴክኖሎጂ ዩኒቨርሲቲዎች
4. አጠቃላይ ዩኒቨርሲቲዎች (Comprehensive Universities) ሲሆኑ በ2014 አንድ ተጨማሪ ልዩ የትምህርት ዩኒቨርሲቲ (ኩብሌ የትምህርት ዩኒቨርሲቲ) እንዲለይ ሆኗል።

**ትምህርት ሚኒስቴር
MINISTRY OF EDUCATION**

ትምህርት ሚኒስቴር
MINISTRY OF EDUCATION

የምርምር ዩኒቨርሲቲዎች (Research Universities)	የተግባር ሳይንስ ዩኒቨርሲቲዎች (University of Applied Sciences)	አጠቃላይ ዩኒቨርሲቲዎች (Comprehensive Universities)
<ol style="list-style-type: none"> 1. የአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ 2. ጅማ ዩኒቨርሲቲ 3. ጎንደር ዩኒቨርሲቲ 4. ሀዋሳ ዩኒቨርሲቲ 5. ሐረማያ ዩኒቨርሲቲ 6. ባህርዳር ዩኒቨርሲቲ 7. መቀሌ ዩኒቨርሲቲ 8. አርባምንጭ ዩኒቨርሲቲ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. አምቦ ዩኒቨርሲቲ 2. አርሲ ዩኒቨርሲቲ 3. አሶሳ ዩኒቨርሲቲ 4. አክሱም ዩኒቨርሲቲ 5. ዲላ ዩኒቨርሲቲ 6. ድሬደዋ ዩኒቨርሲቲ 7. ደብረ ብርሃን ዩኒቨርሲቲ 8. ደብረ ማርቆስ ዩኒቨርሲቲ 9. ወሎ ዩኒቨርሲቲ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. አዲግራት ዩኒቨርሲቲ 2. ቦንጋ ዩኒቨርሲቲ 3. ቡሌሆራ ዩኒቨርሲቲ 4. ደባርቅ ዩኒቨርሲቲ 5. እንጅባራ ዩኒቨርሲቲ 6. ደብረታቦር ዩኒቨርሲቲ 7. ደንቢዶሎ ዩኒቨርሲቲ 8. ጋምቤላ ዩኒቨርሲቲ 9. ጅንካ ዩኒቨርሲቲ
<p>ሳይንስና ቴክኖሎጂ ዩኒቨርሲቲ (STUs)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. አዲስ አበባ ሳይንስና ቴክኖሎጂ 2. አዳማ ሳይንስና ቴክኖሎጂ ዩኒቨርሲቲ 	<ol style="list-style-type: none"> 10. ጅግጅጋ ዩኒቨርሲቲ 11. ኮተቤ የትምህርት ዩኒቨርሲቲ 12. ሰመራ ዩኒቨርሲቲ 13. ወላይታሶዶ ዩኒቨርሲቲ 14. ወልቅጤ ዩኒቨርሲቲ 15. ወለጋ ዩኒቨርሲቲ 	<ol style="list-style-type: none"> 10. ቀብሪድሃር ዩኒቨርሲቲ 11. መደወላቡ ዩኒቨርሲቲ 12. መቅደላምባ ዩኒቨርሲቲ 13. መቱ ዩኒቨርሲቲ 14. ሚዛንቴፒ ዩኒቨርሲቲ 15. ኦዳቡልቱም ዩኒቨርሲቲ 16. ራያ ዩኒቨርሲቲ 17. ዋቸም ዩኒቨርሲቲ 18. ወራቤ ዩኒቨርሲቲ 19. ወልድያ ዩኒቨርሲቲ 20. ሰላሌ ዩኒቨርሲቲ 21. ቦረና ዩኒቨርሲቲ ናቸው፡፡

ትምህርት ሚኒስቴር
MINISTRY OF EDUCATION